

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/83/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1615206956
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexandra Hanusová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1615206956.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alexandry Hanusovej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a Mgr. Patricie Skotnickej v spore žalobcu: R. X V.. X., E.. Č.. XXX XX XXX, so sídlom F. XXX, XXXXXX B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou T. T., F..E..D., X. U. XXX/XX, Z., proti žalovanej: B. M., O.. XX.X.XXXX, M. XXX, o zaplatenie 1.494,14 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo 6.2.2020 č.k. 6C/952/2015-94, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súd prvej inštancie z r u š u j e a vec v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom pre zmeškanie súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej splatenia úveru v sume 1.494,14 eura s príslušenstvom a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z toho, že žalobca sa nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný, v predvolaní na pojednávanie bol poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, neúčast' ospravedlnil hospodárnosťou konania a žiadal rozhodnúť vo veci v jeho neprítomnosti.

3. Ospravedlnenie právneho zástupcu žalobcu hospodárnosťou konania a jeho žiadosť rozhodnúť o veci v jeho neprítomnosti hodnotil súd ako také, ktoré nie je spôsobilé ospravedlniť neúčast' žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu na pojednávaní. Uviedol, že pokiaľ bol žalobca na súdne pojednávanie riadne a včas predvolaný a náležite poučený a na pojednávanie sa nedostavil, t.j. rozhodol sa svoje právo účasti na pojednávaní nevyužiť, musel byť uzročený s tým, že vlastným pričinením nevyužije všetky prostriedky na ochranu svojich práv a s tým, že za splnenia ostatných zákonných predpokladov môže súd rozhodnúť kontumačne v jeho neprospech. Ak sa žalobca rozhodol nezúčastniť sa na súdnom pojednávaní, rozhodol sa týmto aj že nevyužije ani právo predniesť žalobu, vyjadriť sa k dôkazom a k právnej stránke veci, k čomu poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31.5.2019 č. k. 3 Co/157/2018-356. Pretože boli splnené podmienky stanovené v § 278 CSP a žalovaná na pojednávaní navrhla rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože jej v konaní žiadne nevznikli.

4. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 365 ods. 1 písm. b) a § 356 písm. b) CSP, nakoľko podľa neho v danej veci neboli dané podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa ustanovenia § 278 CSP. Súdu prvej inštancie vytkol, že v odôvodnení rozhodnutia neuviedol, ktorá z podmienok bola splnená a v dôsledku čoho rozhodol kontumačným rozsudkom. Z neúčasti na pojednávaní konanom dňa 6.2.2020 sa riadne a včas ospravedlnil podaním zo 4.2.2020 a súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti, prípadne aby aj bez jeho prítomnosti bolo o veci

rozhodnuté. Neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami (hospodárnosťou konania), nechcel spôsobovať prieťahy v konaní a zvyšovať trovy konania o trovy za účasť na pojednávaní, v prípade ak by bol v konaní úspešný. Postup súd prvej inštancie podľa neho nie je v súlade s ústavným právom na spravodlivý proces, k čomu poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.9.2011 sp. zn. 3 Cdo 40/2011, podľa ktorého možnosť zúčastniť sa na súdnom pojednávaní je právom každého účastníka a záleží výlučne na ňom, či tohto práva využije alebo nie. Ak účastník toto právo nevyužije a z neúčasti na pojednávaní sa ospravedlní, súhlasí s tým, aby súd pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti.

5. Aplikovanie ustanovenia § 278 CSP súdom prvej inštancie bolo podľa žalobcu neopodstatnené, nakoľko v spore nebol pasívny a bolo namieste pred vydaním rozsudku pre zmeškanie skúmať, či v priebehu celého konania, bola strana v neprospech, ktorej sa má rozsudok vydať, skutočne procesne pasívna a či takýto postup bude voči nej v konečnom dôsledku spravodlivý. Zdôraznil, že práve žalobca je tým, ktorý iniciuje civilné konanie, a ktorý má záujem na čo najrýchlejšom skončení konania rozhodnutím vo veci samej. V danej veci súd prvej inštancie neprípustne nadradil strohý formálny výklad zákona nad materiálne znaky ustanovenia § 278 CSP, ktorými sú zodpovednosť žalobcu za výsledok sporu, čo žalobca dodržal, ak v žalobe prezentoval skutkové tvrdenia a predložil dôkazy a žalovaná ich nepoprela, a teda celé konanie sa javilo, že nevyžaduje prítomnosť alebo dodatočné vyjadrenia žalobcu. Podľa ustanovenia § 177 ods. 2 písm. a) CSP pojednávanie v tejto veci ani nebolo potrebné nariaďovať.

6. Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadрила.

7. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

8. Podľa ustanovenia § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

9. Podľa ustanovenia § 355 ods. 1 CSP proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon nevyklučuje.

10. Podľa ustanovenia § 356 písm. b) CSP odvolanie nie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie, okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia.

11. Rozsudok pre zmeškanie podľa ustanovenia § 278 CSP je procesný inštitút, ktorého účelom je zrýchliť civilné sporové konanie v situácii, keď sa žalujúca strana, hoci riadne a včas predvolaná na súdne pojednávanie, tohto pojednávania nezúčastní, pričom bola poučená o možnosti rozhodnutia kontumačne. V takom prípade, na návrh žalovaného súd rozhodne rozsudkom pre zmeškanie. Proti rozsudku pre zmeškanie nie je odvolanie prípustné, okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia.

12. Odvolací súd preskúmaním spisu zistil, že žalobca sa nezúčastnil súdneho pojednávania nariadeného na 6.2.2020 o 10.00 hod. a že predvolanie naň mu bolo, spolu s poučením o následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie, doručené 18.10.2019. Žalobca podaním doručeným súdu prvej inštancie 4.2.2020 ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní dňa 6.2.2020 z dôvodu hospodárnosti konania a nezvyšovania trov konania s tým, že súhlasí, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti a aby bolo vo veci rozhodnuté.

13. Odvolací súd posudzoval splnenie podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa ustanovenia § 278 CSP, pri ktorom zohľadnil skutočnosť, že žalobca svoju účasť včas ospravedlnil a dôvody tohto ospravedlnenia hodnotil z pohľadu toho, či ide o dôvody vážne. V danej veci je predmetom konania splnenie povinnosti (§ 137 písm. a) CSP), pretože žalobca si proti žalovanej uplatňuje nárok na úhradu 1.494,14 eura s prísl., žalobca sa nedostavil na súdne pojednávanie dňa 6.2.2020, hoci bol

naň riadne a včas predvolaný a poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie, a žalovaná na pojednávaní navrhla rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie. Písomné ospravedlnenie zo 4.2.2020 bolo súdu doručené 4.2.2020, to je včas. Odvolací súd teda pristúpil ku skúmaniu či pre kontumačné rozhodnutie existovala druhá z podmienok stanovená § 278 písm. b) CSP, a to, či žalobca svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil vážnymi okolnosťami.

14. Žalobca súhlasil s tým, aby sa pojednávanie uskutočnilo bez jeho prítomnosti, príp. aby bolo v jeho neprítomnosti vo veci samej aj rozhodnuté; svoju osobnú neúčast' zdôvodnil hospodárnosťou konania a účelnosťou trov vynakladaných stranami sporu a požiadal o ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní. Súd prvej inštancie tieto dôvody nepovažoval za vážne, t.j. také, ktoré sú vzhľadom k ich povahe spôsobilé neúčast' žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu na pojednávaní ospravedlniť a neumožnili by ani inému, za rovnakých okolností, byť na súdnom pojednávaní prítomný.

15. Podľa ustanovenia Čl. 2 Základných princípov CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

16. Podľa ustanovenia Čl. 17 Základných princípov CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

17. Rozsudok pre zmeškanie žalobcu je sankčným inštitútom a pred jeho vyhlásením sa nemusí vykonať dokazovanie, a preto je potrebné vždy citlivo zvážiť jeho použitie s prihliadnutím na všeobecné procesné zásady; pri zvažovaní či vydať rozsudok pre zmeškanie je potrebné rešpektovať nielen zákonné kritériá, ktoré pre jeho použitie stanovil zákon, ale tiež základné procesné práva účastníkov konania. V konaní, v priebehu ktorého je strana žalobcu aktívna, so súdom komunikuje, nie je podľa názoru odvolacieho súdu namieste paušalizované vydávanie kontumačného rozsudku v jej neprospech, navyše ak sa žalobca ospravedlnil a súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti; súdu v takom prípade nič nebráni vec prejednať aj bez jeho prítomnosti a o spore rozhodnúť postupom podľa ustanovení § 212 a nasl. CSP. Ústavný súd SR v uznesení zo 4.6.2019 č.k. I. ÚS 233/2019-22, ktoré sa týkalo rozsudku pre zmeškanie žalovaného uviedol, že formalistický výklad ustanovenia § 274 CSP, a to, že súd vždy za kumulatívneho splnenia v tomto ustanovení zakotvených zákonných podmienok rozsudkom pre zmeškanie „žalobe vyhovie“, skutočne nie je žiaduci. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok stanovených § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti ustanovenia § 274 CSP pri jeho čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch ustanovenej možnosti by vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces.

18. Z okolností posudzovanej veci podľa odvolacieho súdu vyplýva, že žalobca vecne reagoval na výzvy súdu prvej inštancie (výzva na doplnenie žaloby, výzva na predloženie zmluvy o postúpení pohľadávky, výzva na späťvzatie žaloby), bol v priebehu konania procesne aktívny, navyše mu bolo doručené vyjadrenie žalovanej, v ktorom uviedla, že uplatnený nárok je jej záväzkom, ktorý nesplnila riadne a včas a žiadala o možnosť splácanie v mesačných splátkach. Ak potom svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil s poukazom na dodržanie zásady hospodárnosti konania a účelnosti vynakladaných trov, so zreteľom na základné princípy, ktoré zvyrazňujú princípy spravodlivosti a právnej istoty a povinnosť vykladať ustanovenia Civilného sporového poriadku, a teda aj ustanovenie § 278 CSP, ústavnokonformne a eurokonformne, pri rešpektovaní princípu hospodárnosti konania, odvolací súd nepovažuje za správne hodnotenie dôvodu ospravedlnenia súdom prvej inštancie.

19. Vážnosť okolností uvedených v ospravedlnení a súhlas žalobcu s pojednávaním a rozhodnutím v jeho neprítomnosti (účast' na pojednávaní je procesným právom a nie procesnou povinnosťou strany, § 180 CSP predpokladá uskutočnenie pojednávania bez účasti strany), bolo treba vyhodnotiť s prihliadnutím na celý priebeh prvoinštančného konania tak, že ospravedlnenie neprítomnosti žalobcu na pojednávaní poukazom na hospodárnosť konania (a trov konania) je legitímny dôvod vylučujúci aplikáciu ustanovenia § 278 CSP.

20. K poukazu súdu prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 31.5.2019 č.k. 3Co/157/2018-356 odvolací súd uvádza, že v ňom išlo o inú právnu situáciu. Krajský súd v tejto veci prihliadal aj na ďalší dôvod ospravedlnenia žalobcu, ktorým bolo, že žaloba bola dostatočne preukázaná, ktorý neobstál, pretože pre vyhovenie žalobe nebolo dostatok dôkazov a bolo v záujme žalobcu byť v spore aktívny. V prejednávanej veci však žalovaná nenamietala žiadne skutočnosti, ktoré by žalobca potreboval na pojednávaní preukazovať.

21. Pokiaľ súd prvej inštancie, aj napriek nesplneniu podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku pre zmeškanie žalobcu takýto rozsudok podľa ustanovenia § 278 CSP vydal, znemožnil strane (žalobcovi), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím bol naplnený žalobcom uplatnený odvolací dôvod uvedený v ustanovení § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Pretože tieto nedostatky nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

22. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci rozhodne i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 262 ods. 1, § 396 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).